

ANUNȚ: Audieri publice privind proiectul bugetului Consiliului raional Ungheni pentru anul 2025

Consiliul raional Ungheni anunță organizarea audierilor publice asupra proiectului bugetului raional pentru anul 2025.

Data și ora: 26.11.2024, 09⁰⁰

Locația: Sala de ședințe a Consiliului raional Ungheni

Documentele aferente proiectului de buget sunt disponibile pentru consultare pe pagina oficială a Consiliului raional Ungheni : www.crungheni.md

Sunt invitați consilierii raionali, șefii Secțiilor și Direcțiilor subdiviziunilor Consiliului raional precum și toți doritorii și cei interesați.

Implicarea dumneavoastră contează! Contribuiți la dezvoltarea raionului nostru!

**Proiectul
bugetului raional
Ungheni
pe anul 2025**

Baza legală

- Legea privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28 decembrie 2006;
- Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014;
- Legea privind finanțele publice locale nr.397-XV din 16.10.2003 în redacție nouă și alte acte legislative, ce reglementează aspectele bugetar-fiscale;
- Particularitățile privind elaborarea de către APL a proiectelor bugetelor locale pe anul 2025 emise de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova (circulara nr.06/2-07-58 din 15.08.2024).

I. VENITURI

Prognoza veniturilor bugetului raional pe anul 2025 s-a efectuat reieșind din:

- prevederile legislației fiscale în vigoare;
- analiza bazei fiscale, separat pe tipuri de impozite, taxe și alte încasări la buget;
- dinamica încasărilor veniturilor în anii precedenți.

Structura veniturilor

Resursele bugetului raional cuprind totalitatea veniturilor și a surselor de finanțare, și anume:

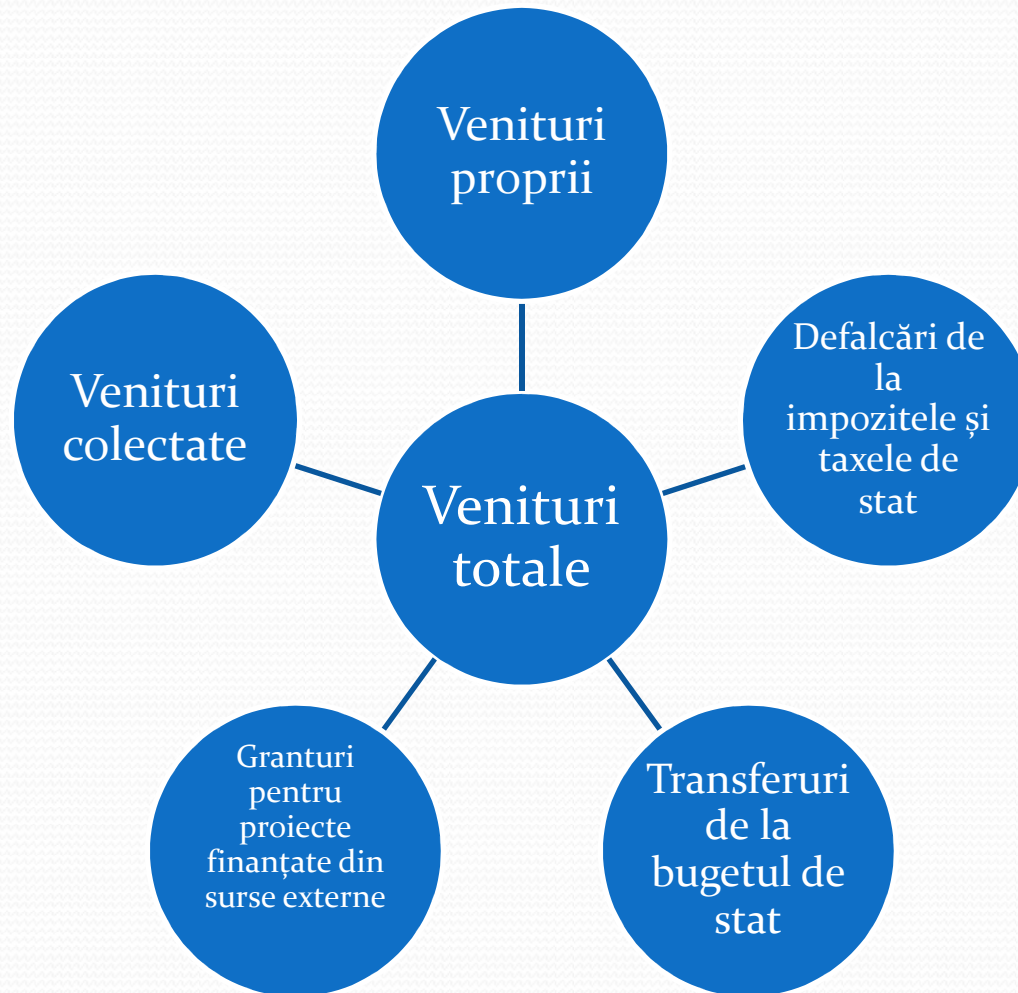
1) venituri generale:

- venituri proprii;
- defalcări, conform cotelor procentuale, de la impozitele și taxele de stat;
- transferuri de la bugetul de stat;
- granturi pentru susținerea bugetului;

2) venituri colectate;

3) granturi pentru proiecte finanțate din surse externe.

Componenta veniturilor bugetului raional

Sinteza veniturilor și surselor de finanțare

Venituri, total **406884,9 mii lei**

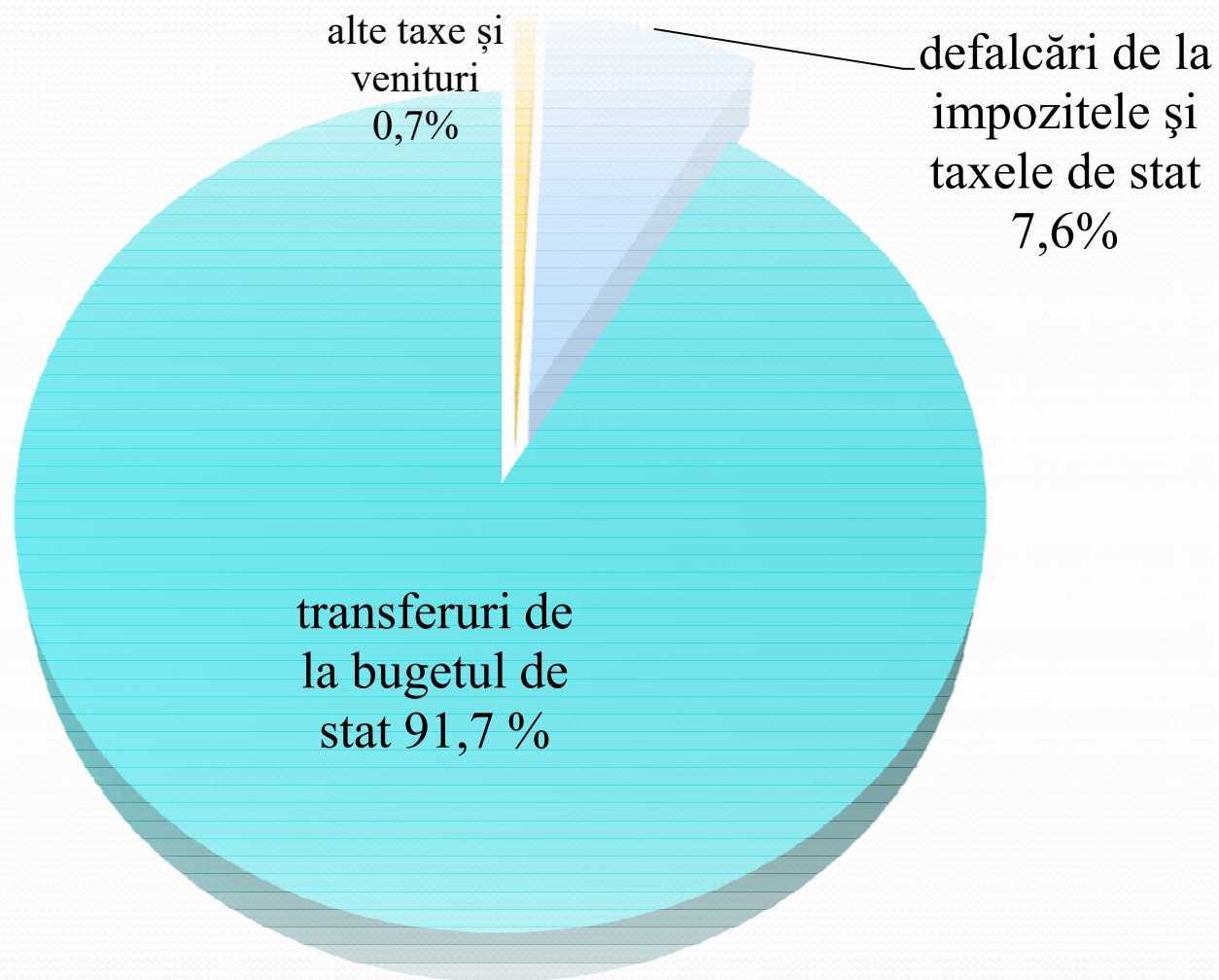
inclusiv:

- **Venituri proprii, defalcări de la impozite și taxe de stat ,venituri colectate** **33846,2 mii lei**
- **Transferuri primite de la bugetul de stat** **373038,7 mii lei**
 - inclusiv:*
 - ❖ **Transferuri cu destinație generală** **28117,2 mii lei**
 - ❖ **Transferuri cu destinație specială pentru învățământ** **315542,1 mii lei**
 - ❖ **Transferuri pentru școli sportive** **3486,3 mii lei**
 - ❖ **Transferuri pentru servicii sociale** **1184,4 mii lei**
 - ❖ **Transferuri pentru infrastructura drumurilor** **24708,7 mii lei**

Veniturile generale ale bugetului raional pentru anul 2025 se estimează în sumă de 406.884,9 mii lei

	2024	2025	+/-
Total	392.296,8	406.884,9	+13.000,2
defalcări de la impozitele și taxele de stat	27.055,0	30.970,0	+3.915,0
încasări de la prestarea serviciilor cu plată	1.823,8	2.015,4	+119,7
plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public	603,8	755,8	+54,0
taxa la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar	500,0	-	-500,0
donățiile voluntare interne pentru instituțiile bugetare	80,0	105,0	+25,0
transferuri de la bugetul de stat	362.234,2	373.038,7	+9.386,5

Structura veniturilor

Veniturile bugetului raional

Impozitul pe venitul persoanelor fizice (IVPF)

- Pentru anul 2025 impozitul pe venitul persoanelor fizice în bugetul raional constituie 30.970,0 mii lei.
- La repartizarea IVPF între bugetele locale de nivelul I, bugetele locale de nivelul II și bugetul de stat, veniturile bugetului raional constituie defalcări în mărime de 25% din IVPF al mun.Ungheni (contingentul) în sumă de 123.880,0 mii lei.
- La mun.Ungheni defalcările constituie - 50%, la bugetul de stat din veniturile IVPF al mun. Ungheni - 25%.
- Pentru bugetele satelor (comunelor), orașelor cotele defalcărilor de la IVPF constituie 100%.

Transferuri cu destinație generală

28.117,2 mii lei

- Sumele transferurilor cu destinație generală de la bugetul de stat către bugetele locale sunt calculate pe bază de formulă, distinctă pentru fiecare UAT de nivelul întâi și nivelul al doilea, pe baza datelor din ultimul an pentru care există execuție bugetară definitivă (în cazul dat, pentru proiectul bugetului pe anul 2025, se ia execuția bugetară din anul 2023), în funcție de numărul populației și suprafața UAT de nivelul II.

Transferuri cu destinație specială

344.921,5 mii lei,

inclusiv pentru:

☐ Învățământul preșcolar, primar, secundar general și extrașcolar	315.542,1 mii lei;
☐ Școala sportivă	3.486,3 mii lei;
☐ Asigurarea și asistența socială	1.184,4 mii lei;
☐ Infrastructura drumurilor	24.708,7 mii lei;

Veniturile și cheltuielile proprii a bugetului raional

mii lei

	2024	2025	+/-
Venituri proprii	27.055,0	30.970,0	3.915,0
Transferuri cu destinație generală	25.319,0	28.117,2	2.798,2
TOTAL venituri.....	52.374,0	59.087,2	6.713,2
Consiliul raional	14.717,4	19.370,6	4.653,2
Direcția finanțe	3.179,6	3.369,3	189,7
Centrul militar	1.153,9	1.353,9	200,0
Secția Cultură	14.875,3	16.610,0	1.734,7
Direcția educație	13.524,5	10.971,6	-2.552,9
Rambursarea creditului	615,2	-	-615,2
TOTAL cheltuieli.....	48.065,9	51.675,4	3.609,5
Contribuții pentru implementarea proiectelor	4.308,1	7.411,8	3.103,7

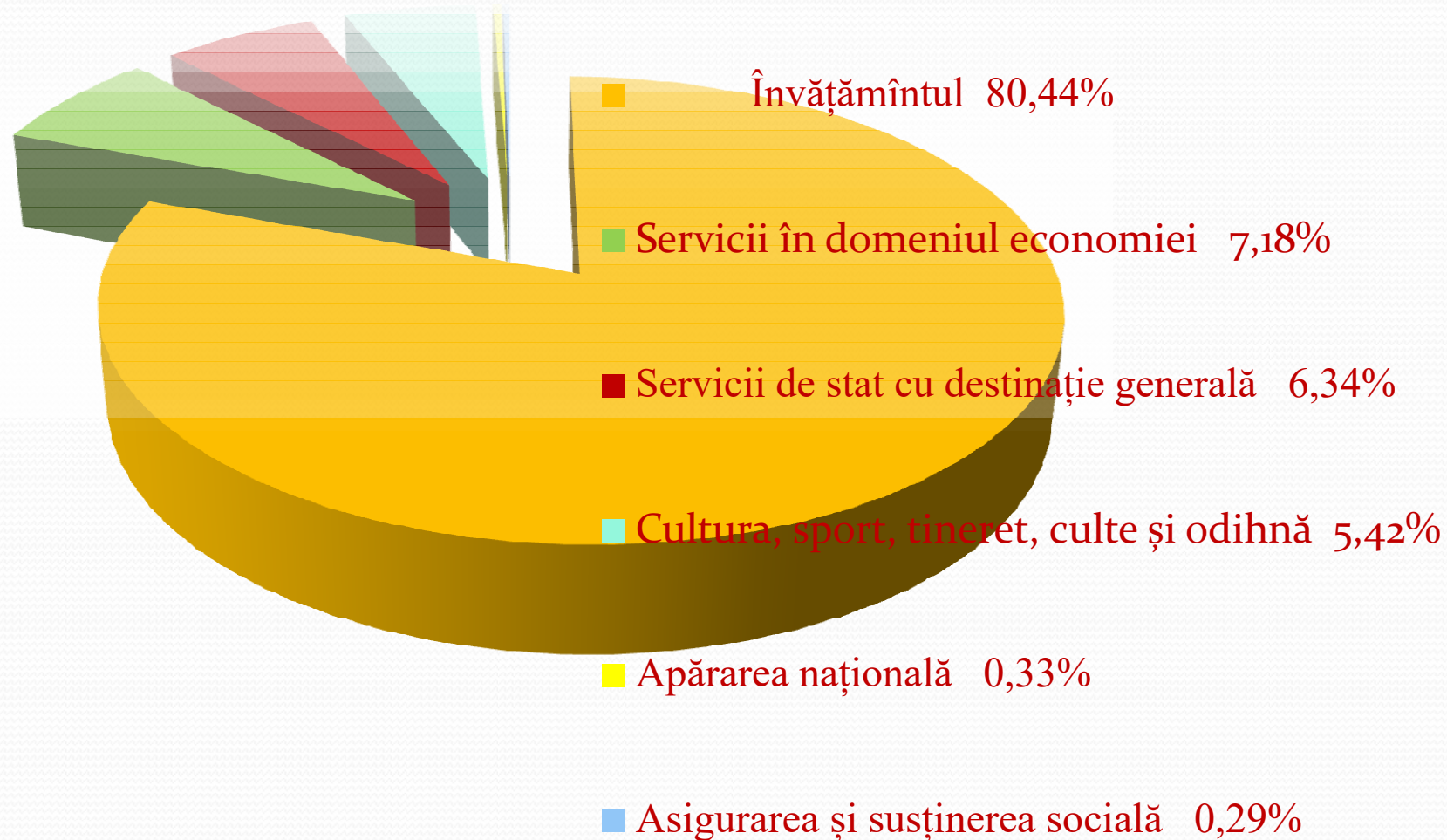
II. CHELTUIELI 406.884,9 mii lei

- Competențele în efectuarea cheltuielilor bugetului raional pe domenii de activitate sunt delimitate prin legislația privind administrația publică locală și descentralizarea administrativă.
- Resursele financiare disponibile sunt direcționate la programe de importanță majoră, care permit soluționarea problemelor stringente, fără admiterea de datorii creditoare și blocaje financiare.
- Cheltuielile bugetului sunt în dependență directă de suma veniturilor obținute de către bugetul raional.
- Cheltuielile bugetului raional pe anul 2025 pe toate componentele se estimează, la general în sumă de 406.884,9 mii lei.

Cheltuielile bugetului raional în aspect funcțional, total 406.884,9 mii lei

Domeniul	2024	2025	Devieri (2025/2024) +/-	%% ponderea în total 2025
Total cheltuieli	391.681,6	406.884,9	+13.615,4	100,0
Servicii de stat cu destinație generală	19.107,5	25.790,4	+6.682,9	6,4
Apărarea națională	1.153,9	1.353,9	+200,0	0,3
Servicii în domeniul economiei	30.100,6	29.225,0	-875,6	7,2
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	19.886,6	22.034,2	+2.147,6	5,4
Învățământul	320.059,0	327.297,0	+5.650,1	80,4
Asistența și susținerea socială	1.374,0	1.184,4	-189,6	0,3

Structura cheltuielilor

Serviciul de stat cu destinație generală

(mii lei)

grupa principală 01	2024	2025	+/-
<i>Servicii de stat cu destinație generală, inclusiv:</i>	19107,5	25790,4	+6682,9
<i>a) aparatul președintelui</i>	8725,4	11613,8	+2888,4
<i>b) serviciul de deservire pe lângă aparatul președintelui</i>	1595,4	1822,5	+227,1
<i>c) Centrul de resurse și atragerea investițiilor (CRAI)</i>	562,0	873,0	+311,0
<i>d) fondul de rezervă al Consiliului raional</i>	700,0	700,0	-
<i>e) serviciul datoriei interne</i>	37,0	-	-37,0
<i>f) alocații pentru implementarea programelor și proiectelor investiționale</i>	4308,1	7411,8	+3103,7
<i>g) aparatul Direcției finanțe</i>	3179,6	3369,3	+189,7

Apărarea națională (Centru militar) 1.353,9 mii lei

grupa principală 02

- ❖ cheltuieli de personal a lucrătorilor de deservire a clădirii Centrului militar - 685,0 mii lei;
- ❖ cheltuieli curente - 418,9 mii lei;
- ❖ servicii medicale pentru recrutare - 250,0 mii lei.

Servicii în domeniul economiei

29.225,0 mii lei

(mii lei)

grupa principală 04	2024	2025	-/+
Total	30100,6	29225,0	-875,6
Secția economie și reforme	1018,2	1366,3	+348,1
<i>a) aparatul secției</i>	<i>1018,2</i>	<i>1366,3</i>	<i>+348,1</i>
Serviciul relații funciare și cadastru	536,2	781,4	+245,2
<i>a) aparatul secției</i>	<i>536,2</i>	<i>781,4</i>	<i>+245,2</i>
Secția Agricultură și Alimentație	1306,8	1462,0	+155,2
<i>a) aparatul secției</i>	<i>1306,8</i>	<i>1462,0</i>	<i>+155,2</i>
Secția construcții, gospodărie comunală și drumuri	796,4	906,6	+110,2
<i>a) aparatul secției</i>	<i>796,4</i>	<i>906,6</i>	<i>+110,2</i>
Transport rutier	26443,0	24708,7	-1734,3
Fondul rutier	26443,0	24708,7	-1734,3

Cultura, sport, tineret, culte și odihnă

(mii lei)

grupa principală 08	2024	2025	+/-
Secția cultură și turism	14925,3	16660,0	+1734,7
<i>a) aparatul secției</i>	<i>1151,4</i>	<i>1260,7</i>	<i>+109,3</i>
<i>b) biblioteca raională</i>	<i>5754,8</i>	<i>6363,2</i>	<i>+608,4</i>
<i>c) casa de cultură raională Pîrlița</i>	<i>2492,9</i>	<i>2810,6</i>	<i>+317,7</i>
<i>d) colectivele model</i>	<i>4808,8</i>	<i>5410,8</i>	<i>+602,0</i>
<i>e) muzeele Pîrlița, Sculeni</i>	<i>717,4</i>	<i>814,7</i>	<i>+97,3</i>
 Direcția educație	4561,3	4974,2	+412,9
<i>a) activități pentru tineret</i>	<i>90,0</i>	<i>90,0</i>	<i>-</i>
<i>b) activități sportive</i>	<i>350,0</i>	<i>350,0</i>	<i>-</i>
<i>c) școala sportivă</i>	<i>3216,9</i>	<i>3486,3</i>	<i>+269,4</i>
<i>d) centrul pentru tineret</i>	<i>904,4</i>	<i>1047,9</i>	<i>+143,5</i>
Consiliul raional	400,0	400,0	-
<i>a) activități sportive</i>	<i>400,0</i>	<i>400,0</i>	<i>-</i>

Indicatorii utilizați la estimarea volumului transferurilor categoriale pentru anul 2025

Prevederi până la 1 septembrie 2024:

- ✓ Normativul valoric pentru un „elev ponderat” (A);
- ✓ Normativul valoric pentru o instituție de învățământ (B);
- ✓ Numărul „elevilor ponderați” dintr-o instituție de învățământ (N);
- ✓ Numărul instituțiilor conform raportului pe 9 luni ale anului 2007 (S).

Prevederi NOI:

- ✓ Normativul valoric pentru un „elev ponderat” (A);
- ✓ Normativul valoric pentru o instituție de învățământ (B);
- ✓ Numărul „elevilor ponderați” dintr-o instituție de învățământ (N);
- ✓ Numărul „elevilor ponderați” încadrați în procesul educațional contrar standardelor educaționale (Ni);
- ✓ Numărul instituțiilor conform raportului pe 9 luni ale anului 2007 (S);
- ✓ Numărul instituțiilor de învățământ la situația din 1 octombrie a anului bugetar precedent (So);
- ✓ Sporul pentru gradul didactic pentru fiecare APL (G).

Învățământul

grupa principală 09

Instituțiile de învățământ primar și secundar general

274.796,8 mii lei

Cuquantumul normativului valoric pentru un „elev ponderat” și a normativului valoric pentru o instituție, luat în calcul la stabilirea transferurilor categoriale din bugetul de stat, în sumă de 274.478,3 mii lei, constituie 19.499,0 lei și, respectiv, 1.046.500,0 mii lei.

Suma cheltuielilor estimată pe instituție de învățământ în baza formulei și a alocațiilor pentru unitățile de post didactice ocupate de cadrul didactic cu grad didactic constituie 252.876,3 mii lei.

Pentru acordarea dejunurilor calde, în calcul s-a luat numărul elevilor claselor I-IV la situația din 1 octombrie 2024, numărul de 171 zile de alimentație și norma de alimentație 17,20 lei/zi.

☐ Suma calculată pentru alimentare constituie	13.579,4 mii lei
☐ Remunerarea cadrelor didactice de sprijin din fondul de educație incluzivă	5.489,6 mii lei
☐ Compensații bănești personalului didactic (4000 lei)	3.692,0 mii lei

Domeniul Învățământ grupa principală 09	2024	2025	+/-
Direcția educație	44541,2	32034,8	-13346,9
<i>a) apăratură Direcției</i>	3231,7	3475,9	+343,2
<i>b) tabăra de odihnă "Codreanca"</i>	712,5	872,1	+159,6
<i>c) examene de absolvire</i>	326,5	372,8	+46,3
<i>d) casa de creație</i>	1394,4	1579,0	+184,6
<i>e) odihna de vară</i>	3223,4	3416,3	+192,9
<i>f) desfășurarea olimpiadelor</i>	68,1	85,1	+17,0
<i>g) secția managementul curriculumului</i>	1502,2	1672,6	+170,4
<i>h) centrul educațional</i>	2336,7	2499,9	-163,2
<i>i) CRAPEducațional</i>	1027,4	1078,2	+50,8
<i>j) CREIncluziune</i>	3583,6	-	-3583,6
<i>k) serviciul pentru transportarea elevilor</i>	4207,0	4210,0	+3,0
<i>l) componenta raională</i>	23.026,7	12772,9	-11094,3
<i>m) fondul pentru educație incluzivă</i>			
Secția cultură și turism, școli muzicale și de artă	6301,4	6712,2	+410,8

Protecția socială

grupa principală 10

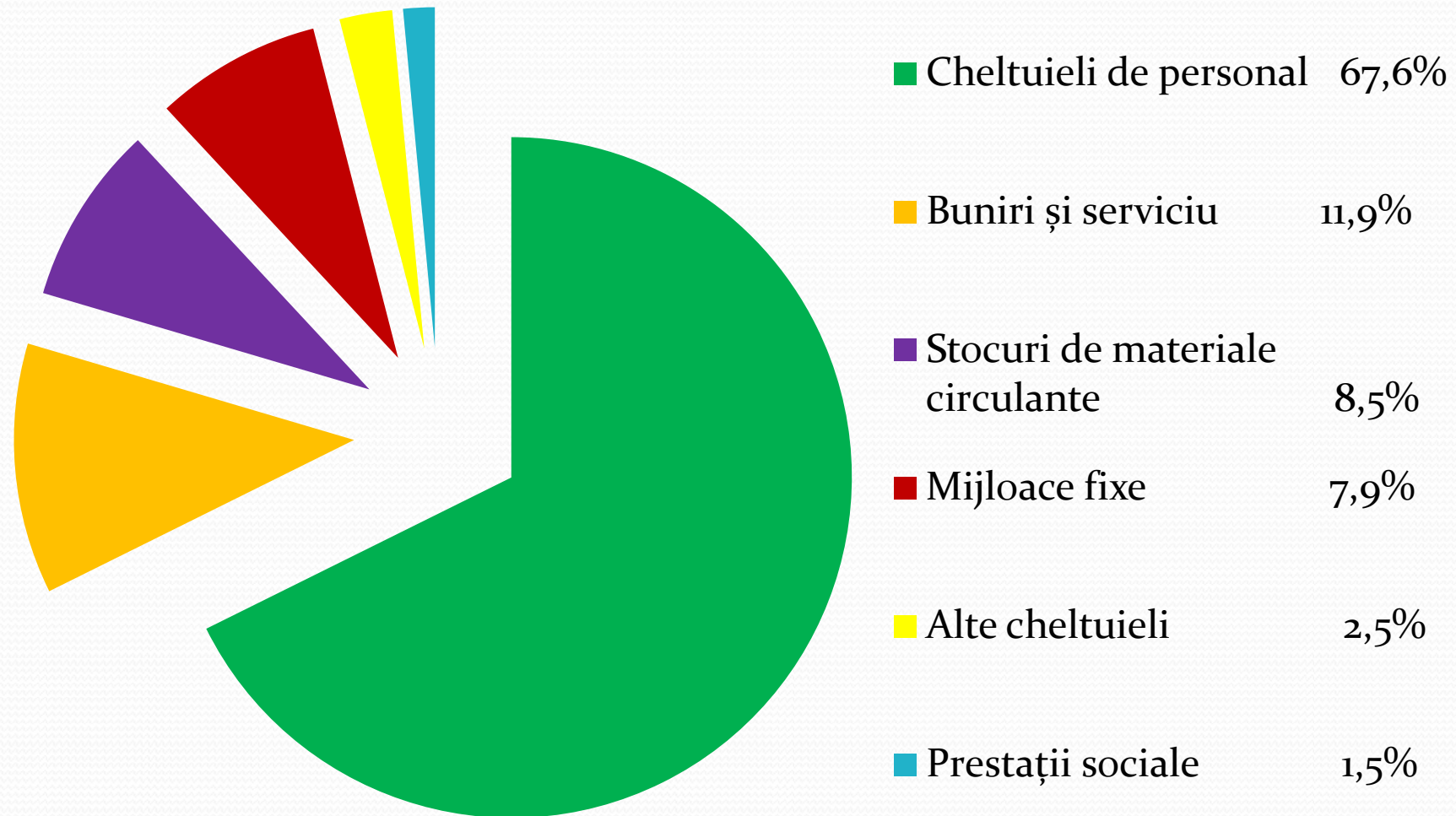
- Cheltuielile la compartimentul „*Protecția socială*” sunt estimate în sumă de 1.184,4 mii lei, dintre care:

- ❖ *pentru susținerea tinerilor specialiști:*

- *directia educație* *1144,4 mii lei*

- *secția cultură și turism* *40,0 mii lei*

Ponderele cheltuielilor conform clasificației economice

Veniturile și cheltuielile în dinamică

(mii lei)

Denumirea	Precizat 2022	Precizat 2023	Precizat 2024	Proiect 2025
<i>Total venituri</i>	392498,6	472747,2	411110,0	406884,9
Venituri proprii	24154,7	41890,9	30976,6	33846,2
Transferuri cu destinație specială (TDS)	315458,9	376124,8	349978,0	344921,5
Transferuri cu destinație generală (TDG)	50752,0	54532,5	25319,0	28117,2
Alte transferuri cu destinație generală (TDG)	2133,0	199,0	4836,4	-
<i>Total cheltuieli</i>	405096,6	483090,0	421567,5	406884,9
Servicii de stat cu destinație generală	14717,3	16461,9	22337,2	25790,4
Apărarea națională	843,2	1121,9	1252,4	1353,9
Ordine publica și securitate națională	3679,4	1001,5	-	-
Servicii în domeniul economiei	30724,1	36658,8	27496,2	29225,0
Gospodăria serviciilor comunale	4977,5	888,0	859,2	
Ocrotirea sănătății	1151,4	354,2	1352,7	
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	15304,1	17849,9	24431,0	22034,2
Învățământul	265985,2	308960,2	334142,3	327297,0
Protecția socială	67714,4	79352,2	9696,5	1184,4
Rambursarea împrumutului instituțiilor financiare	-2757,0	-2388,0	-615,2	-

Mulțumim pentru atenție

**Proiectul
bugetului raional
Ungheni
pe anul 2025**